

Metodika pridelovania DOI na Katolíckej univerzite v Ružomberku

1. Základné pojmy

Medzinárodná registračná agentúra Crossref

[Crossref](#) je nezisková členská organizácia, ktorá existuje s cieľom zlepšiť odbornú komunikáciu. Ide o medzinárodnú registračnú agentúru poskytujúcu organizačnú a technickú infraštruktúru pre využívanie DOI pre oblasť vedeckej literatúry. Spojením objektu s metadátami, ktoré sú súčasťou pridelovania DOI objektom, poskytuje používateľovi relevantné informácie o objekte a jeho ďalších väzbách a zabraňuje tvorbe duplicity. Všetky informácie o objekte sú zakódované v metadátach.

Agentúra Crossref zlepšuje vzájomnú vedeckú komunikáciu, uľahčuje vyhľadávanie, citovanie, prepojenie, hodnotenie a opätovné použitie výskumných objektov, výsledkov vedy a výskumu.

Digitálny objekt

Digitálnym objektom je článok v časopise, príspevok v zborníku, monografia, dizertačná práca, ale aj grafy a tabuľky uvedené v texte. Podmienkou je dostupnosť dokumentu na internete. Nemusí však ísť len o dokument verejne dostupný, pretože identifikátor digitálneho objektu DOI majú pridelené i články v licencovaných databázach dostupných len pre predplatiteľov.

Identifikátor digitálneho objektu DOI

Digital Object Identifier DOI® je unikátny a trvalý identifikátor digitálneho objektu dostupného prostredníctvom virtuálnej (digitálnej) siete. Jednoznačne identifikuje digitálny objekt v globálnej sieti internetu. Je štandardom ISO a patrí do skupiny tzv. otvorených identifikátorov (patrí sem napr. aj personálny identifikátor ORCID). Pomocou DOI možno vyhľadať aktuálne umiestnenie hľadaného digitálneho objektu. Prideluje sa spravidla objektom z oblasti vedeckého a akademického prostredia, ďalej napríklad aj publikáciám Európskej únie a OECD.

Technológia DOI smeruje k zachovaniu vzájomných citačných odkazov prostredníctvom trvalej linky medzi citáciou a internetovým prístupom k článku v systéme Crossref. Podstatné je trvalé prelinkovanie dát so zdrojovou publikáciou/dokumentom.

DOI ako trvalý identifikátor odkazujúci na primárne dáta dovoľuje vedcom ich citovanie a ďalšie využitie a tým ich zhodnotenie pri zachovaní konzistentnosti a presnosti dát a údajov prostredníctvom on-line dostupných vedeckých zdrojov. Pridelenie DOI tak podporí ľahšiu vyhľadateľnosť a zviditeľnenie obsahu vedeckých článkov, aj takých ktoré nie sú publikované v režime Open Access, ale sú sprístupňované podľa pravidiel licencovanej databázy.

Vstupná stránka dokumentu tzv. landing page

DOI sa prideluje iba tým objektom (publikáciám), ktorých plné texty sú online dostupné v digitálnej forme, majú na internete svoje vlastné, unikátne URL - http://... Každý dokument musí mať vstupnú stránku tzv. landing page. Ide o stránku s odpoveďou, ktorá sa používateľovi zobrazí po zadaní DOI. Musí obsahovať úplné bibliografické údaje (vrátane DOI), odkaz na úplný text dokumentu (ak je verejne dostupný) alebo informáciu o podmienkach prístupu k úplnému textu. Samotná vstupná stránka však musí byť dostupná pre každého.

2. Katolícka univerzita v Ružomberku ako člen Crossref

Katolícka univerzita v Ružomberku sa stala členom registračnej agentúry Crossref a prijatím členstva súhlasila s podmienkami agentúry pri registrovaní digitálnych objektov. Má právo pridelovať a registrovať DOI vlastným digitálnym objektom. Za nedodržanie podmienok vyplývajúcich z členstva môže byť univerzita zo strany agentúry Crossref postihnutá sankciami.

Poplatky vyplývajúce z členstva v Crossref

Každý člen Crossref platí ročný členský poplatok, ktorý sa vypočítava na základe ročného obratu. Tento poplatok je fakturovaný raz ročne.

- ročný členský poplatok 275,- USD

Okrem tohto poplatku má KU ako člen povinnosť uhrádzať poplatky za registráciu obsahu, teda za pridelovanie identifikátorov DOI:

- poplatok za registráciu/ pridelenie DOI aktuálnemu objektu 1,- USD
- poplatok za registráciu/ pridelenie DOI staršiemu objektu 0,15 USD

Aktuálny objekt zahŕňa publikácie aktuálneho kalendárneho roka + predchádzajúce dva kalendárne roky. Staršie objekty v tomto zmysle sú všetky príspevky publikované pred týmto obdobím. Registrované DOI sú fakturované štvrťročne.

Faktúry za registrovanie obsahu sú rozpočítavané medzi súčasti KU podľa množstva registrovaných DOI tej-ktorej súčasti za uplynulé obdobie.

Cenník a podrobné informácie o poplatkoch: <https://www.crossref.org/fees/>

Práva a povinnosti člena Crossref

Každý člen musí dodržiavať stanovené pravidlá a plniť povinnosti vyplývajúce z prístúpenia k členstvu v organizácii Crossref:

- pridelí DOI svojim objektom (napríklad článkom časopisu), pridelené DOI uviesť vo všetkých prezentačných formách (tlačená, online) na titulnej stránke článku a prípadne v hlavičke/päte každej strany a zároveň vložiť metadáta dokumentu/článku v požadovanom formáte do databázy Crossref. Člen je povinný pridelí Crossref DOI už pri online publikovaní dokumentu, t.j.

po zverejnení úplného textu musí byť DOI už priradené a zverejnené. Údaje musia byť do databázy vložené pred online zverejnením digitálneho objektu.

- okamžite a bezpodmienečne riešiť prípadné duplicity pridelených identifikátorov DOI;
- priebežne aktualizovať metadáta článkov v databáze Crossref, najmä URL, čo znamená pri premiestnení objektu okamžite opraviť údaj v databáze, aby bola zabezpečená trvalosť stabilného DOI;
- viesť internú agendu pridelených DOI identifikátorov s definovanými kompetenciami v rámci inštitúcie;
- dlhodobo udržiavať a aktualizovať svoje metadáta a všetky DOI. Identifikátory DOI sú navrhnuté ako trvalé na ochranu citačných záznamov, preto nesmú byť nikdy vymazané.
- uložiť svoje DOI na vstupnú stránku dokumentu, tzv. response/landing page, obsahujúcu úplný bibliografický zápis daného obsahu aj s prelinkovaním na informáciu o prístupe k úplnému textu. DOI musí byť zverejnené na webovej stránke, na ktorú odkazuje, aj vo všetkých informáciách súvisiacich s daným obsahom.
- pre každú položku v zozname referencií daného článku vyhľadať v databáze Crossref, či existuje jej špecifické DOI a v prípade jeho existencie tento údaj uviesť ako súčasť referencie zdroja. Na rýchle vyhľadávanie slúži bezplatná služba Simple Text Query Form – manuálne vyhľadávanie menšieho množstva citácií.

<https://apps.crossref.org/SimpleTextQuery>

3. Pridelovanie DOI pre digitálne objekty KU v Ružomberku

Aktuálne sú v rámci KU pridelované identifikátory DOI článkom vedeckých časopisov vydávaných redakciami časopisov súčastí Katolíckej univerzity v Ružomberku a tiež neperiodickým publikáciám (monografiám, zborníkom, učebniciam) vydávaných VERBUMom – vydavateľstvom KU.

Forma zápisu DOI na Katolíckej univerzite v Ružomberku

Identifikátor DOI sa skladá z dvoch častí – prefixu a sufixu v tvare:

<https://doi.org/prefix/sufix>

- **prefix** je číslo, ktoré jednoznačne identifikuje vlastníka digitálneho objektu (inštitúciu, vydavateľa), má záväznú formu, je pridelený agentúrou Crossref. Pre KU je pridelený prefix **10.54937**
- **sufix** je ľubovoľný alfanumerický reťazec znakov, ktorý jednoznačne identifikuje digitálny objekt v rámci inštitúcie (vlastníka). Podobu sufixu si

vytvára podľa platných pravidiel člen, čiže inštitúcia registrujúca vlastné publikované dokumenty. V rámci inštitúcie sa odporúča jednotná forma syntaxu.

Na základe interne dohodnutého pravidla KU tvorí sufix DOI pre články časopisov:

skratka názvu časopisu.rok vydania.ročník.číslo.strany príspevku od-do

Príklad uvádzania plného url zápisu DOI:

Článok v časopise *Disputationes Scientificalae Universitatis Catholicae in Ružomberok*

<https://doi.org/10.54937/dspt.2022.22.1.63-78>

Článok v časopise *Kultúrne dejiny*

<https://doi.org/10.54937/kd.2022.13.1.84-108>

V prípade zistenia duplicity identifikátora tento problém rieši individuálne koordinátor agendy DOI s redakčnou radou časopisu.

Na základe interne dohodnutého pravidla KU tvorí sufix DOI pre monografie, knihy, učebnice a zborníky:

rok vydania.ISBN publikácie.strany príspevku od-do

rok vydania.ISBN publikácie

Periodické publikácie - časopisy vydávané vo VERBUM – vydavateľstve KU

Postup pridelenia identifikátorov DOI

periodickým publikáciám s vymedzením úloh zúčastnených

1. Vytvorenie DOI digitálnemu dokumentu podľa vyššie uvedenej formy zápisu DOI na KU a vloženie DOI do digitálneho dokumentu (redakčná rada);
2. Odoslanie zoznamu článkov s pridelenými DOI (redakčná rada elektronicky koordinátorovi DOI);
3. Overenie a potvrdenie DOI identifikátorov (koordinátor DOI);
4. Preverenie každej položky v zozname bibliografických odkazov/ referencií/ literatúry digitálneho dokumentu v databáze Crossref. Existujúce DOI sa dopíšu k bibliografickým odkazom v zozname (redakčná rada v spolupráci s koordinátorom DOI);
5. Vytvorenie PDF súboru pre každý článok časopisu (redakčná rada);
6. Vytvorenie vstupnej stránky/ landing page pre každý článok (koordinátor agendy DOI);
7. Registrácia DOI a metadát digitálnych objektov/článkov v Crossref a overenie funkčnosti DOI (koordinátor DOI);

Povinnosti pre redakcie časopisov/autorov pri procese pridelovania DOI:

- oboznámiť sa s podmienkami registračnej agentúry Crossref. Plné znenie podmienok zobrazovania DOI a podmienok členstva:

<https://www.crossref.org/display-guidelines/>

<https://www.crossref.org/membership/terms/>

- prispôbiť obsah a štruktúru webstránky časopisu aj samotného článku časopisu požiadavkám agentúry Crossref. Potrebné náležitosti sú upravené v internom dokumente Manuál pre redakčné rady a Manuál pre autorov, ktoré majú redakcie časopisov k dispozícii.
- priradené DOI uvádzať vo všetkých prezentačných formách (tlačená i online) ihneď pri on-line publikovaní dokumentu.
- informovať a kontrolovať autorov v súvislosti s uvádzaním DOI v zozname bibliografických odkazov. V časopisoch, ktorých článkom je DOI pridelované, je nutné v zoznamoch literatúry uvádzať DOI citovaných článkov, pokiaľ ich majú pridelené.
- informovať bezodkladne koordinátora agendy DOI o akýchkoľvek zmenách umiestnenia digitálnych objektov, o ich presune na inú webovú stránku. Udržiavať aktívne prepojenie URL - DOI každého dokumentu. KU má povinnosť zmeny hlásiť registračnej agentúre tak, aby bola zachovaná perzistencia identifikátora DOI.

Neperiodické publikácie – knihy, monografie, zborníky, učebnice vydávané vo VERBUM – vydavateľstve KU

Postup pridelovania identifikátorov DOI

neperiodickým publikáciám s vymedzením úloh zúčastnených

1. Príprava vlastnej publikácie, uvádzanie kompletných vydavateľských údajov vrátane DOI v bibliografických odkazoch, ak má zdroj DOI pridelené (autor/editor v spolupráci s grafikom publikácie)
2. Vyplnenie žiadosti o pridelenie identifikátora DOI (autor)
3. Schválenie a podpísanie žiadosti o pridelenie identifikátora DOI (dekan príslušnej fakulty/súčasti KU)
4. Doručenie podpísaného originálu žiadosti o pridelenie identifikátora DOI koordinátorovi DOI spolu s PDF súborom publikácie a s údajmi k publikácii potrebnými pre registrovanie DOI do databázy Crossref (autor/editor)
5. Preverenie každej položky v zozname bibliografických odkazov/ referencií/ literatúry digitálneho dokumentu v databáze Crossref. Ak autor neuviedol DOI v bibliografických odkazoch, ktoré ho majú, koordinátor je oprávnený materiál autorovi vrátiť na dopracovanie (koordinátor agendy DOI)

6. Po kontrole publikácie v PDF formáte je autor/zostavovateľ povinný doplniť do publikácie prípadné chýbajúce neuvedené DOI k bibliografickým odkazom v zozname (autor/editor, grafik v spolupráci s koordinátorom agendy DOI);
7. Vytvorenie DOI digitálnemu dokumentu podľa vyššie uvedenej formy zápisu DOI na KU a vloženie DOI do digitálneho dokumentu (koordinátor agendy DOI v spolupráci s grafikom publikácie);
8. Vytvorenie PDF súboru pre každý príspevok (grafik);
9. Uloženie finálneho PDF publikácie do úložiska KU (koordinátor agendy DOI v spolupráci s Oddelením infraštruktúry IT a inf. systémov)
10. Vytvorenie vstupnej stránky/ landing page pre neperiodickú publikáciu alebo príspevky zborníka na základe autorom/editorom dodaných údajov k publikácii (koordinátor agendy DOI);
11. Registrácia DOI a metadát digitálnych objektov (monografie, učebnice, zborníka, príspevkov zborníka) v databáze Crossref a overenie funkčnosti DOI (koordinátor agendy DOI);

Povinnosti pre autorov pri procese pridelenia DOI neperiodickým publikáciám:

- oboznámiť sa s podmienkami registračnej agentúry Crossref. Plné znenie podmienok zobrazovania DOI a podmienok členstva:

<https://www.crossref.org/display-guidelines/>

<https://www.crossref.org/membership/terms/>

- v publikácii, najmä v zozname bibliografických odkazov, uvádzať ako jeden z vydavateľských údajov DOI týchto zdrojov, ak ho tieto majú pridelené. Postup, ako si autori skontrolujú DOI k bibliografickým odkazom, je uvedený v Manuáli pre autorov, ktorý je dostupný na intranete KU.
- pridelené DOI uvádzať vo všetkých prezentačných formách (tlačená i online) ihneď pri on-line publikovaní dokumentu.

Pravidlá zobrazovania a uvádzania DOI

Identifikátor DOI je potrebné:

- zobrazovať ako hypertextový odkaz, vo forme priamo klikateľnej permanentnej URL adresy: <https://doi.org/10.xxxxx/xxxxx>
- uvádzať na titulnej strane, prípadne v päte/hlavičke každej strany článku;
- zverejňovať všade, kde sa daný článok cituje, pri všetkých informáciách, ktoré sa ho týkajú;
- uvádzať vždy pri citovaní daného článku;
- v časopisoch, ktorých článkom je DOI pridelené, v zoznamoch použitej literatúry uvádzať DOI citovaných článkov, pokiaľ ho majú pridelené.

Viac informácií na: <https://www.crossref.org/display-guidelines/>

Bibliografická citácia digitálneho dokumentu s DOI

Článok v časopise:

PRIEZVISKO, Meno; PRIEZVISKO, Meno a PRIEZVISKO, Meno, rok. Názov článku. *Názov zdrojového dokumentu*. Online. Ročník, číslo, strany od-do. ISSN. Dostupné na: <https://doi.org/prefix/sufix>

Náležitosti vstupnej stránky/landing page publikácie s prideleným DOI

Koordinátor agendy DOI je zodpovedný za vytvorenie landing page digitálneho objektu a za registrovanie príslušných metadát o každom článku s prideleným DOI do systému Crossref. Koordinátor je povinný importovať metadáta do databázy pred online publikovaním obsahu.

Vstupná stránka digitálneho objektu/dokumentu musí obsahovať nasledujúce údaje:

- pridelené DOI;
- mená všetkých autorov, resp. editorov;
- názov článku/publikácie;
- vydavateľské údaje: rok vydania, ročník, číslo, strany, ISBN, ISSN;
- abstrakt v anglickom jazyku;
- kľúčové slová v anglickom jazyku (najmä pri článkoch z časopisov);
- webový odkaz na úplný text dokumentu, ak je verejne dostupný, prípadne informáciu, ako možno plný text získať;
- typ a veľkosť dokumentu;
- bibliografická citácia digitálneho dokumentu.

4. Ďalšie informácie

Zmluvu o prístupe k DOI v systéme Crossref zastrešuje rektorát KU v Ružomberku pre celú univerzitu.

Výkon agendy a poskytovanie služieb DOI na KU v Ružomberku zabezpečuje Vydavateľstvo KU VERBUM prostredníctvom koordinátora agendy DOI.

Ďalšie informácie a kontakt sú dostupné na:

<https://www.ku.sk/katolicka-univerzita-v-ruzomberku/univerzitna-kniznica/sluzby/doi/>